



## IŠ MODERNIOSIOS METALURGIJOS

(tęsinys)

Žinoma, tai būtų gal ir netikslu vadinti filmų aparatu, nes tai yra ištisa mažutė laboratorija su šimtais visokių aparatėlių. Bet matematiškai ir praktiškai jam pavyko įrodyti, kad jis padarė (nors dar tik nedidelį kiekį) nuotraukų per mažiau kaip milijoninę sekundės dalį. Tačiau, jam belieka pailausti, kol optikai jį pasivys, t. y. nukreips savo aparatus į taip mažą vieneta, kaip (pav.) vandenilio atomas. Tada jis tą atomą nufilmuos ir ekrane, leisdamas savo filmą normaliu greičiu, galės parodyti kaip elektronas pamažu judės, sukis aplink protoną.

Pastaruoju laiku, ypač JAV, pradeda naudotis filmų aparatais, darančiais iki 400,000 nuotraukų per sekundę.

## 3. Servo mechanizmai metalurgijoje

Liejyklose ir valcavimo fabrikuose (pav., gaminant konservų dėžutėms skardą) pagaminti aliuminijaus lapų rutuliai išsivyniodami prabėga eilę lyginimo, litavimo ir valcavimo mašinų, kur lapų storis iš paskutinio valco išeina 0.05, arba 0.1; ar 0.2 mm storio ir linijiniu greičiu iki 125 km į valandą, atsieit, užtenka 3 val. gamybos nukloti atstumą tarp Žarazų ir Klaipėdos 2 metrų pločio ir 0.1 mm storio aliuminijaus kilimu. Panaudojus

dviejų savaičių gamybą, tokiu kilimu būtų galima iškloti aplink visą žemę.

Kad tokį nenutrūkstamą aliuminijaus lapų gamybos greitį atsiekti, minėtų mašinų kompleksas yra aprūpintas ištaisomis salėmis, pripildytų elektrinių servo mechanizmų, kurie automatiškai reguliuoja mašinų greičius, jų judesius, matuoja temperatūras ir atitinkamai padidina arba sumažina šildymų galią, matuoja prabėgančio lapo storius ir atitinkamai reguliuoja atstumus tarp valcų. Įėjus į tokią salę, tegirdi šimtų kontaktų taksėjimą, lempučių įvairiaspalvius žybciojimus, elektrinių kibirkščių šnypštimą, ar tirotroninių radijo lempų dūzgimą. Toks servo mechanizmas reikalingas tam, kad atstotų perlėtai reaguojančius žmogaus jausmus, kad pakeistų šimtus darbininkų, kurie, kad ir su geriausiu patyrimu, nesugebėtų taip harmoniškai valdyti tokios gamybos mašinų komplekso. Be to, tokio darbininkų skaičiaus darbas būtų šimtus kartų brangesnis.

Šių servo mechanizmų veikimo principas sudarytas panaudojant radio aktyvias medžiagas ir jų spindulių savybes.

(Ištraukos iš inž. J. Bulotos paskaitos, Paryžiuje)

## IŠRADIMAI IR GAMTA

## V. TAMOŠIŪNAS

Beveik visus ankstyvuosius išradimus žmogus įvykdė prisiziūrėjęs į aplinką — į negyvają gamtą, augalus ir gyvius. Iš vėlesniųjų išradimų galima užtikti vis daugiau tokių, kurie yra grynai žmogaus mąstymo ir vaizduotės padarinys. Ypač šie išradimai išaukština žmogų, ir todėl jam teikiamas kūrėjo vardas. Atydžiai pažvelgę pastebėsime, kad gamta daugelio tokių išradimų idėjas savyje turi jau nuo seniai.

Paliesdamas keletą išradimų, sugretinsiu juos su gamtoje esamais daiktais bei reiškiniais. Tesprendžia pats skaitytojas, kuriuos išradimus žmogus įvykdė pamėgdžiodamas gamtą ir

kurie išradimai yra grynai mąstymo padarinys, nors tos pačios idėjos pastebimos ir gamtoje. Skruzdėlės gyvena savo dangoraižiuose

Aukšti pastatai daro žmogui didelį įspūdį. Tatai suprasdama, Egipto faraonas Cheopsas įamžino savo viešpatavimą. Jis pastatė 470 pėdų aukščio piramidę Memfio mieste apie 2750 m. prieš Kristaus gimimą. Dar aukštesnis yra Eifelio bokštas — 1000 pėdų. Aukščiausias pasaulyje pastatas Empire State Building Newjorke turi 102 aukštus ir iškilęs 1248 pėdas į viršų. Lyginant šį aukštį su vidutinio žmogaus ūgiu, santykis bus maždaug 225:1.

Dabar palyginkite Lietuvos miškų skruzdėlynus, kurių pasitaiko aukščio apie 3 pėdas, su skruzdėlės ūgiu. Santykis bus apie 120:1. Tiesa, šis santykis yra mažesnis, bet juk skruzdėlės nesiekė aukščio rekordo statyboje. Paskaičiuokite, koks santykis yra jūsų gyvenamo namo aukščio su jūsų ūgiu. Tada tikrai pripažinsite, kad skruzdėlės sau gyventi statosi tik "dangoraižius".

## Bebrų užtvankos

Inžinierių suprojektuotos ir pastatytos ant upių užtvankos sulaiko vandens mases ir jį pakelia aukštyn. Sukauptą vandenį naudoja laukų drėkinimui arba energijai gauti.

Jau senovės egiptiečiai užtvankas statė laukų drėkinimo tikslais. Seniausios Egipto užtvankos ir pylimai yra netoli Kairo. 1902 metais buvo pastatyta, o 1913 metais padidinta Assuano užtvanka ant Nylo upės, pietuose. Patvenktas vanduo pavirto didžiuliu ežeru (1,700,000 akrų iš pėdos talpos). Šį vandenį naudoja medvilnės laukų drėkinimui.

Didžiausia ir aukščiausia pasaulyje užtvanka yra Boulder ant Kolorado upės prie Arizonos ir Nevados sienų, pastatyta 1936 metais. Užtvankos aukštis — 727 pėdos. Patvenkto vandens atsarga — 35,000,000 akrų iš pėdos. Krintančio vandens jėgą naudoja sukuti turbins ir elektros energijai gaminti.

Prie gigantiškų užtvankų statybos dirba prityręs techniškas personalas ir tūkstančiai darbininkų su moderniškais statybos mašinomis, keltuvais ir kitomis priemonėmis.

Dviejų pėdų ilgio ir 35 svarų svorio bebrai stato užtvankas be įrankių, o tik savo pryšakiniu dantų pagalba. Upės pakraščiuose augančius medžius pragaužia ir jie nuvirsta į upės tekamę. Verčia nuo kelmo ne tik plonus, bet ir storesnius medžius — iki 10 colių skersmens. Būrys bebrų, dirbančių ilgą laiką, užtvankia nemažus upelius, priverčia vandenį tekėti kita vaga, o patys apsigyvena ramiai stovinčiame vandenyje.

Bitės taupo statybinę medžiagą

Medžiagos taupymas yra vie-

nas iš pagrindinių inžinieriaus darbo tikslų. Šio tikslo siekiant, tenka panaudoti painius skaičiavimus.

Daugiau pasisekimo turi tie išradimai, kurie yra paprastesni ir kurių įvykdymui sunaudojama mažiau medžiagos. Apvalus rezervuaras ekonomiškėnis už keturkampį, nes, esant vienodai jų talpai, apvalusis sveria mažiau. Taip pat stačiakampė sija (didesnio aukščio už plotį) yra lengvesnė už kvadratinio skerspjūvio sija, kai jos abi laiko vienodas apkrovimo jėgas.

Medžiagos taupumo siekimas gyvių pasauliui irgi yra nesveikimas. Bitės lipdo korius iš šešiakampių akučių. Jeigu jos lipdytų iš keturkampių akučių, išnaudotų per 10% vaško daugiau, o medaus tiek pat į korius tesudėtų. Vapsvų kabančių lizdų pusrutulinė forma irgi priima medžiagos taupumą.

## Žvirblis—mokytas skraidytojas

Vienas inžinierius patiekė vienam universitetui teoriją, kurioje skaičiavimais įrodyta, kaip galima sutaupti kuro važinėjant autovežimiais. Pagal jį, važiuojant su greičio impulsais, t. y., periodiškai didinant ir mažinant važiavimo greitį, su tuo pačiu kuro kiekiu galima toliau nuvykti. Teorija buvo pripažinta teisinga, rimtai paruošta ir universitetas suteikė jam daktaro laipsnį.

Žvirblis be jokių ekonomiško teorijų žino, kaip reikia savo jėgas taupyti. Kai jis skrenda neskučėdamas, plasnėja ne nuolatos, bet protarpiais: paplasnoja ir ilsisi ir t.t. Taip, kaip žvirblis, daro ir daugybė kitų paukščių, kurių kūno masė yra maža, neturi didelės inercijos.

(Pabaiga sek. nr.)

— PATENTAI — JAV patentų įstaigoje iš viso užregistruota 2,500,000 išradimų. Arklinis plūgas buvo užpatentuotas 1797 m., fosforiniai degtukai — 1836 m., pneumatinė padanga — 1845 m., siuvimo mašina — 1846 m., kino aparatas — 1861 m., telefonas — 1876 m., pripildomas rašalu kotelis — 1884 m., lėktuvas — 1903 m. ir rad'o priimtuvas — 1913 m.

— Naujai išrastos deimantinės patefono adatos išlaiko net 90 kartų ilgiau už dabartines safirines adatas. Be to, jos nebraižo patefono plokštelių.

## TECHNIŠKOJI APŽVALGA

— **NAUJI TELEVIZIJOS STIKLAI (LĖŠIAI).** Televizijos teatruose pradėta vartoti nauji didžiuliai 57 cm skersmens lėšiai, išliedinti iš plastinės medžiagos. Šiais lėšiais gaunamas 4.5x6 metrų ekrane paveikslas yra pakankamai ryškus.

— **FCC ATEITIES PLANAS.** Federalinė komunikacijos Komisija planuoja televizijai skirti apie 70 naujų dažnumo juostų. Tai reiškia, kad bus įmanoma JAV pastatyti apie 2,000 naujų televizijos stočių. Dabar yra tik 107 televizijos stotys, kurioms skirta 12 dažnumo juostų. Naujos juostos bus ultra aukšto dažnumo (500-900 Mc/s). Dabar vartojamas 50-200 Mc/s dažnumas.

— **1950 M. IMTUVŲ GAMYBA.** Praeitais metais JAV pagaminta rad jo imtuvų — 14,489,900 ir televizijos imtuvų — 7,463,800.

— **NAUJI POVANDENINIAI KABELIAI.** Bell Telephone Co. laboratorijos pradėjo vartoti naujo tipo povandeninius kabelius, kuriuose kas 40 mylių įtaisyti stiprintuvai. Gulinėčiuose vandens dugne stiprintuvuose naudojami elektroniniai vamzdeliai taip pagaminti, kad be jokios priežiūros išstarnautų 20 metų. Toje vietoje, kur įterpiamas stiprintuvas, apie 3 cm skerspjūvio kabelis pastorėja iki 8 cm. Šiaip kabelis yra lankstus ir atsparus vandens spaudimui net 1.5 km gilumoje. Jau du tokie kabeliai, su 24 pasikalbėjimo kanalais, praveisti tarp Floridos ir Kubos (180 km atstumas).

— Šiais metais Bell Telephone Co. sukanka 75 darbo metai telefono tarnyboje. 1876 m. Telefonas buvo labai primityvus. Amerikoje tais laikais buvo iškilusi garsioji dėl telefono patento pasisavinimo byla tarp išradėjo italo A. Meucci ir Mr. Bell Co. Išradėjas bylą laimėjo, Washingtono aukšt. teisme priteisus jam mokėti pensiją iki gyvos galvos.

— JAV laivynas pavedė Westinghouse Electric Kompanijai pritaikyti atominę energiją laivams vartyti. Atominė šiluma turėtų versti vandenį garais, kurie sukurtų garo turbiną. Sėkmingai pritaikius atominę energiją, laivai plaukiotų mėnesius ir metus nepapildydami kuro, nes vienas svaras uranių duoda tiek pat varomosios jėgos, kiek ir 1,500 tonų akmenų anglių arba 230,000 galicijų alyvos.

— Šiandien energijos sunaudojama apie 29 kartus daugiau negu prieš 100 metų.

— **NAUJOS AUDIMO STAKLĖS.** Audžiant nytinėmis audimo staklėmis, pagal atitinkamą nytyse siūlų suvėrimą ir nyטים valdyti kortų parengimą (išmušant kortose tam tikra tvarka skyles), gaunamas reikalingas audimo raštas. Norint austi kitą audinio raštą, reikia keisti arba metmenų siūlų suvėrimą į nytis, arba nyטים valdyti kortas, arba viską kartu, kam sueikvojama nemažai laiko.

Šveicarijoje pagamintos naujos nytinės audimo staklės tuo

principu, jog, norint austi kitą audinio raštą, nereikia keisti nyčių ir nyčių valdymo kortų. Nyčių kilnojimo (valdymo) mechanizmas veikia elektromagnetiniu būdu. Staklių priekyje ant rėmų įtaisyta kvadratinė lenta su 24x24 skylėmis kištukams. Perstačius kištukus į kitas vietas, staklės automatiškai pradeda austi kitą audinio raštą. Kištukų yra tiek, kiek ir nyčių. Tokiu būdu, nepakeitus nyčių ir kortų, galima tuo pačiu staklių užtaisymu išausti šimtus įvairių raštuotų audinių. Staklių dydis: 67x55x53 colių, svoris: 675 Lbs. Šios staklės pirmiausiai pritaikintos audinių pavyzdžiams austi. Jos pradėta naudoti jau ir JAV.

Paprastai, pavyzdžių audimui yra naudojamos džakardinės staklės (prancūzų J. M. Jacquard išradimas), kur kiekvienas metmenų siūlas (be nyčių rėmų pagalbos) valdomas pagal reikalą atskirai. Taip pat džakardinėmis staklėmis audžiami įvairūs raštuoti audiniai, paveikslai, kilimai ir kt.

## NAUJI LEIDINIAI

### LIETUVOS ŪKIO ATSTATYMO STUDIJŲ KOMISIJOS DARBAI

Taip pavadintas š. m. pradžioje pasirodęs minimos komisijos darbų 1-mas sąsiuvinys (48 pusl., redaktorius: J. Audėnas). Tai maloni staigmena visiems, kuriems rūpi būsimo Lietuvos atstatymas.

Pratarmėje ši komisija mini, kad ji tęsia Vokietijoje pradėtą darbą. Šio leidinio tikslas, kad bendradarbių darbai būtų paskleisti visuomenei, kad paskatintų juos į diskusijas, kad darbas būtų toliau tęsiamas ir kuo daugiau atliekamų valandų būtų pašvenčiama Krašto atkūrimo uždaviniam.

Pagrindiniu straipsniu talpinamas dipl. inž. P. Drąščio straipsnis "Lietuvos elektros ūkis". Iškelia, kad elektros energijos gamybos atstatymu teks susirūpinti nuo pirmųjų laisvės dienų. Didesnių vandens elektrinių statybos paruošimas reikalauja daug laiko. Todėl siūlo pirmiausia statyti mažesnes vandens elektrines, kurias lengviau įvykdyti ir galima tuoju pilnai išnaudoti jų gamybą.

Šiai minčiai tenka pritari, nes ši planą vykdančių būty įgyjamas taip būtinas praktiškas patyrimas užtvankų statyboje ir būtų galima išugyti projektuotojų bei vykdytojų kadrus. Tenka pastebėti, kad panašūs siūlymai buvo keliami dar nepriklausomybės metais.

Toliau duodami elektrifikacijos plano metmenys, nurodant atskiroms vietovėms jėgainių ir tinklo galinumą bei sąmatines jų kainas. Planas iliustruojamas 2 žemėlapiams.

Elektros ūkiui tvarkyti siūlo vieną organizaciją, neatsižvelgiant, ar ji būtų valstybinė, kooperatinė, ar privatinės formos. Numato, kad pirmiaisiais metais teks statyti ir importuoti kūrų aprūpinamas jėgaines. Su elektros ūkiu susietiems klausimams rišti reikalingas specialus įstatymas, kurio projektą jau dabar galima ruošti.

## IŠ STUDENTŲ GYVENIMO

L. LAŠELIS

Emigracija pertraukė mūsų studentijos organizuotą veiklą ir studijas. Naujos gyvenimo sąlygos pakeitė ir mokslą einančio jaunimo proporciją.

Apytikriai šiuo metu studijuoja: 50 lietuvių studentų Vokietijoje, apie 150 J. A. V-bėse, 20 Kanadoje ir apie 50 kituose kraštuose; t. y. iš viso apie 270. Pridėjus kelis šimtus vakarais studijuojančių įvairiose aukštojo mokslo institucijose, šio meto studentijos skaičius negali būti lyginamas su savo laiku Vokietijoje buvusiu (apie 1900) skaičiumi.

Studentai Amerikoje pradėjo įsitraukti į darbą ir plg. daugelis rado kelius mokslui tęsti. Organizavimosi mintis pribrendusi, nes tuo pačiu metu org. klausimas pajudintas keliose vietovėse. Kelama mintis dėl centrinės studentų valdybos sudarymo.

Iš seniau žinomi studentų sambūriai: New Yorke — Alumnų klubas, Detroite — Universiteto klubas ir Chicagoje — Universiteto klubas. Šie klubai, suorganizuoti daugiausiai čia gimusių lietuvių, telkia studijuojančius, kada nors studijavusius ir baigusius. Susirinkimų kalba yra daugiausia anglų. Klūbai esmėje apsiriboja vietinių draugiškų ryšių palaikymu. Deja, tiksliai nustatyti, kiek yra lietuvių studijuojančių, neįmanoma todėl, kad minėti klubai jungia nevien aktyviai studijuojančius ir kad jie toli gražu neįjungia nė pusės vienu metu studijuojančio jaunimo.

Dabar pasireiškianti tendenci-

Prof. J. Kaminskas savo straipsnyje "Išversime — laimėsime" karštai kreipiasi į po visą pasaulį pabirusius bendradarbius, kad tęstų tap svarbų planavimo darbą. Mini, kad "skeptikų" Lietuvos reikalams netrukdo visais laikais: daug jų dingę carinės Rusijos užkampiuose, nepriklausomybės metais daugelis izoliavosi nuo visuomenės uždavinių, o Amerikoje realus "skeptikas" dairosi į pelningus biznius, perkasi automobilius ir gyvenimą planuoja principu: ten man tėvynė, kur man šilta.

Primena, kad su tokia pažiūra technikos darbuotojams nepakeliam. Skatina nepasiduoti skepticizmui, turėti daugiau optimizmo ir ištvermės.

L. Ū. A. Studijų Komisija jau pradėjo darbą ir jos pirmasis posėdis įvyko š. m. kovo 18 d. Į talką kviečia visus darbą sugebančius dirbti lietuvius. Darbams leisti įkurtas FONDAS, kurio lėšas sudaro: prenumeratoriai — \$4.50 į metus; prenumeratoriai — \$10.00; garbės prenumeratoriai — \$50.00. Fondo lėšos renkamos šiuo adresu: J. Dačinskas, 701E. 5th St. So Boston, Mass.

Šį svarbų darbą privalo paremti kiekvienas technikos darbuotojas ir pirmoje eilėje piniginiai, o po to savo darbais ir studijomis. Piniginis parėmimas juo labiau svarbus, kad eilė darbų jau laukia išleidimo.

Chicagoje leidinį platina prof.

ja — suburti lietuvių studentiją, išeidama iš buv. tremtinių tarpo, ribojasi išimtinai Lietuvoje gimusiais. Tuo būdu pasitvirtina nuolat į akis krintas dalykas: nors vienos lietuvių tautybės dažnai net patriotizme lenktyniuoją viengenciai eina dviem paralelėm, kaip ir jų įprasta kultūrinė aplinka. Pamatuotais būty ir kaltinimas, kad abi pusės permažai stengiasi šį skirtumą išlyginti

Naujoji studentų organizacija turėtų kreipti dėmesį: dėti visas pastangas, kad lietuvių studentija konsoliduotųsi tautybės pagrindais, stengdamasi sumažinti, o ne didinti diferenciaciją tarp Lietuvoje ir kitur augusių, tarp vienos ir kitos pasaulėžiūros bei įsitikinimų individų; stengtis konsoliduoti lietuvių vieno krašto, o reikalui esant, viso pasaulio lietuvių studentų vardu išnaudoti palankią tarptautinę situaciją lietuvių tautos politinėje kovoje; dėti pastangas lietuvių studentų materialinei padėčiai stiprinti, išnaudojant tam vietinius galimumus lietuvių visuomenėje, organizacijose, tarptautinėse ir valstybinėse studentų šalpos organizacijose, fonduose ir pn.; prašyti švietimo įstaigose teisingesnio lietuviškų bei Europos aukštųjų mokyklų bei gimnazijų užskaitų pripažinimo; propaguoti aukštojo mokslo siekimo idėją lietuvių švietimoje.

Baigiant paminėtina, kad mūsų

(Nukelta į 4 pusl.)

S. Dirmantas, 4241 So Maplewood Ave, Chicago 32, Ill.

Minėtas adresais galima gauti ir „Išlaisvintos Lietuvos Ūkį“, kur patalpintos planavimo gairės ir iškeltos įvairios problemos. Su šiuo leidiniu turėtų susipažinti kiekvienas darbuotojas, kuris realiai nori dirbti Lietuvos atstatymui.

**K. Kaunas  
AMERIKOS LIET. INŽ. IR ARCH.  
D-JOS NEW YORKE METRAŠTIS**

Tai naujas įnašas į lietuviškos techninės spaudos lobyną. Metraščio leidėjas — New Yorko skyrius, redaktorius — K. Krulikas, spausdinimo darbas — K. Paulausko, SLA spaustuvėje. Išsamiai paruoštas 20 pusl. metrašties apimma 1949 m. birželio mėn. — 1951 m. vasario mėn. laotarpi. A. Mačiūnas rašo veiklos gairių reikalą, arch. V. Švipas rašo apie naujosios epochos bruožus. Toliau, metraštyje plačiais bruožais patiekta lietuvių inžinierių vakarų pasaulyje veikla, duoti išsamūs skyriai apie mirusius bei žuvusius inžinierius, apie techninę spaudą, kroniką ir kt. Taip pat patiekta apie 150 (narių ir skyrių) adresų. Metrašties, kuriame atsispindi visų lietuvių inž. ir arch. organizacinis bei kūrybinis gyvenimas, sudaro gerą įspūdį. Išgytinus kiekvienam. Kaina 1.00 plus 6 centai pašto ženklams. Užsakymus siųsti: K. Krulikas, 563 Hemlock St., Apt. 8, Brooklyn 8, N. Y.

# IŠ MŪSŲ VEIKLOS

## NEW YORKE

— Am. Lietuvių Inžinierių ir Architektų Draugija New Yorke įsisteigė 1949 m. birželio 24 d. Pradžioje buvo 26 nariai, dabar yra 77. Prof. J. Čiurlys išrinktas D-jos garbės nariu. Per pusantrų metų veiklos laikotarpį įvykdyti šie svarbūs uždaviniai: suorganizuotas pirmasis Amerikos Liet. Inž. ir Arch. suvažiavimas New Yorke, išleistas Metraštis, įvairiems šalpos reikalams paaukota \$163. Tuo laiku valdyboje dirbo Pirm. — A. Mačiūnas, Vicepirm. J. C. Baltus, sekr. K. Krulikas, išd. J. G. Sagevičius ir kasos sekr. S. Kūdokas, J. Černius ir paskutiniu metu V. Švipas.

— Balandžio 14 d. vis. susirinkimo nutarimu D-ja persiorganizavo į Am. Liet. Inž. ir Arch. S-gos New Yorko skyrių. Išrinkta nauja Valdyba: Pirm. S. Birutis, vicepirm. Dr. M. J. Vinikas, sekr. J. Butkus, išd. J. G. Sagevičius ir finansų sekr. V. Mačiūnas. Revizijos Komisija: V. Žukas, A. Koris ir S. Leveckis. Nesenai įstojęs į Skyrių ilgametis, SLA sekretorius ir administratorius Dr. M. J. Vinikas susirinkime pasakė vertingų minčių bei linkėjimų naujakuriams inžinieriams.

— AMERIKOS LIETUVIŲ INŽ. IR ARCH. CENTRO VALDYBA pasiiskirstė pareigomis; pirm. Prof. A. Mačiūnas, vicepirm. K. Pusnikas ir V. Švipas, sekr. K. Krulikas, išd. J. Valaitis, narys teisiniams reikalams J. E. Gudavičius, narys reprezenta-

cijos reikalams K. Jesaitis, narys spaudos reikalams Dr. inž. J. Gimbutas. Centro V-bos adresas: American Lithuanian Engineers and Architects Association, 563 Hemlock St, Apt. 8, Brooklyn 8, N. Y.

## AMERIKOS LIET. INŽ. IR ARCH. S-GOS NARIAMS

Šiuo metu New Yorke yra techn. darbo jėgos pareikalavimas. Už 40 val. sav. mokama braižytojui \$60-85, projektuotojui \$75-105, tikrintojui \$100-120. Inž. be JAV prakt. pradžioje gali tikėtis 65-75 sav., su ilgesne prakt. 100-110 sav. Daug kur dirbama viršlaikiai šešt. Susidomėję prašomi rašyti A. Mačiūnui, c/o Corbett, Tingley Co., 39 Broadway, New York City 6, N. Y.

## ALIAS Centro Valdyba

## KANADOJE

— Nuo 1949 m. liepos 19 d. Toronte veikia Pasaulio Liet. Inž. ir Arch. S-gos Kanados skyrius su 35 nariais. 1950 m. Valdyba: J. Šližys, J. Dragašius, A. Šalkauskas, L. Stankus ir S. Kryževičius.

## D. BRITANIJOJE

— Londone, š. m. vasario 18 d. įvyko visuotinis PLIAS skyriaus susirinkimas. Korespondencijos būdu išrinkta naujoji valdyba: V. Izbičkas, J. Vilčinskas ir S. Šalkauskas. Rev. Komisija: V. Giriūnas, A. Adamonis ir V. Kiaunė. Atslovu į PLB Tarybą išrinktas S. Šalkauskas. Nutarta visomis galimomis prie

monėmis prisidėti prie Tautos Fondo lėšų telkimo.

— Š. m. balandžio mėn. išėjo skyriaus biuletėnis Nr. 2 (10), kuriame paskelbtas visuotinio susirinkimo visiems kolegoms pasaulyje sveikinimas:

Britanijos lietuviai technikai, susirinkę š. m. vasario 18 d. Londone, sveikina visus Collegas, kur jie bebūtų, linkėdami ištvermės laisvės kovoje ir sėkmės, ruošiantis laisvos tėvynės atstatymo darbui.

## PIETINĖJE AMERIKOJE

— Avellanedoje nuo 1949 m. liepos mėn. veikia PLIAS Argentinos skyrius su 12 narių.

— Sao Paulo mieste nuo 1949 m. vasario mėn. veikia PLIAS Brazilijos skyrius su 7 nariais.

## CHICAGOJE

— Statybininkų sekcija ruošia paskaitų ciklą iš statybinės statikos. Bus išsamiai supažindinama su naujausiais skaičiavimo būdais. Skaitys E. Bartkus. Pradžia gegužės 18 d. Tęsis apie 6 sav. Sekcijai vadovauja P. Jurėnas.

— Elektrikų sekcijos vadovui A. Semėnui atsisakius, išrinktas sekcijos vadovu V. Pavilčius.

— Technikinės Spaudos Sekcija įsisteigė 1950 m. gruodžio 17 d. Steig. S-me, nutarta leisti „Technikos Žodį“. Išrinktas sekcijos vadovas G. J. Lazauskas. Pavesta sudaryti TŽ Red. Kolegiją.

★

## Technikos Žodžio

### PRANEŠIMAI

— Kviečiame visų kraštų lietuvius inžinierius bei technikos srityje dirbančius TŽ remti straipsniais (ir korespondencijomis; remti prenumerata, propaguojant tarp pažįstamų technikos darbuotojų; pranešti TŽ adm. savo kolegų ar bendradarbių adresus, kad TŽ galėtume pasiųsti susipažinimui; skaitytojo adresui pasikeitus, prašome skubiai informuoti.

— Atjausdami spaudos nelengvą būklę, atsiuntė TŽ aukas: K. Klybas iš Madison, Wisc. — \$3.00; iš Chicago J. Sakalauskas \$5.00; K. Kaunas \$5.00; A. Semėnas \$5.00; K. Burba \$10.00; G. J. Lazauskas \$18.00.

— K. Klybas, dirbęs Wisconsin Valst. kaimų elektrifikacijos srityje, mums rašo: „Technikos

## CHICAGOS ŠVEDŲ INŽINIERIŲ DRAUGIJA

Jau nuo 1908 m. spalio 1 d. čia viečia „Swedish Engineer's Society of Chicago“. Draugijai šiuo metu priklauso apie 280 narių, įskaitant 20 garbės ir 60 šiaip narių, dalyvaujančių D-jos gyvenime korespondencijos būdu iš kitų JAV vietovių ir Švedijos.

Draugijos žydėjimo periodas buvo apie 1921 m, kai organizacijai priklausė apie 400 narių. Tais metais D-ja pirko dabartinę būstinę (503 Wrightwood Ave) už \$50.000. Dviejų aukštų name įrengtas rūsys su baru ir yra didoka biblioteka su gerokai pasenusiomis, matomai, mažai vartojamomis knygomis D-jos veikla, tiksliai ir organizacija labai panašūs į mūsų S-gos. Esminis skirtumas yra tame, kad švedai inžinieriai vyko į JAV ieškodami geresnių uždarbių, arba atskirų bendrovių kviečiami. Tai buvo tais laikais, kada Chicagoje ir visose JAV-bėse sparčiai augo pramonė, ypač miestai ir geležinkeliai ir nebuvo pakankamai specialistų.

Draugija nuolat palaikė ryšius su Švedija. D-jos pirmininku ilgą laiką buvo L. Ericson, įžymus švedų veikėjas, Chicago miesto inžinierius ir daugelio didžiulių projektų Chicagoje ir kitose JAV vietovėse autorius. Mokslus jis baigė Stockholmo Karališkame Institute. Savo karjerą Chicagoje pradėjo kaip braižytojas Miesto Vandens Departamente. J. Erison mirė 1927 m., išstarnavęs apie 25 metus Chicago miesto inžinieriumi.

D-ja ruošia du kart per metus vadinamus „smoker“, kurie populiari ir nenarių tarpe, beto, reguliariai kas mėnesį sueinama skatiniai — švediškai pavalgyti ir retkarčiais išklaudyti pranešimų.

Chicago Liet. Inž. ir Arch. S-ga su švedų inžinieriais yra užmezgusi draugiškus ryšius.

K. Burba

Žodžio pasirodymas man yra nepaprastai džiugus ir senai lauktas. Nuoširdžiai sveikinu su pradėtu darbu, linkėdamas sėkmės. Kiekvieno periodinio leidinio pradžia nėra lengva ir reikalinga paramos. Siųsdamas \$5.00 prašau mane skaityti užsimokėjus už vienus metus“.

— Lietuvių Bibliografinės Tarnybos vadovas A. Ružancovas rašo: „Nuoširdžiai sveikinu naująjį laikraštį ir jo bendradarbius, linkėdamas pasisekimo“.

## IŠ STUDENTŲ GYVENIMO (tęsinys)

viesuomenės prieauglio klausimas nėra vien tik studentijos rūpestis. Į šį aktualų ir tautai gyvybinį reikalą turėtų kreipti daugiausia dėmesio tie, kurie rūpinasi tautos jėgų tvarkymu, taipgi ir tie, kurie patys studento kepuraitę nešiojo. Būtų džiugu matyti ir Lietuvių Inžinierių bei Architektų S-gą atkreipiančią į šį reikalą savo dėmesį.

### APIE GALIMYBES STUDIJUOTI TECHNIKĄ CHICAGOJE

Techniką studijuoti Chicagoje yra dvi rimtos mokyklos: Illinois Institute of Technology (33rd St. Federal St, Ch'go 16 Ill.) ir University of Illinois, School of Engineering (pirmieji 4 semestrai galima klausyti Navy Pier, tąsa Urbana, Ill.) I.I.T. studijuoja dienomis 2 Lietuvos piliečiai, vakarais-arti dešimties. Mokslapinigiai: dienomis \$275.00 semestrai, nežiūrint kiek dalykų klausoma; vakarais bei vasaros semestre mokama atskirai už klausomus dalykus po \$40.00-70.00. Registracija vasaros semestrai prasidės birželio pradžioje, dienos ir vakariniams kursams.

University of Illinois, būdama valstijos išlaikoma mokykla, Illinois gyventojams (pilietybės neatšizvelgiama) skaito pirmiems 4 semestrams apie \$40.00 už semestrą, o toliau apie \$80.00 už semestrą. Mokslo sąlygos geros. Lietuvių

studentų yra arti 30 Navy Pier, 10 Urbanoj, Ill. Pastebėtina, kad University of Illinois duoda užskaitas už Lietuvos gimnazijų paskutinių metų dalykus; technikos studentams užskaitą apie 32 valandas (beveik 2 semestrus).

Trys lietuviai lanko Roosevelt College, du iš jų studijuoja matematiką ir cheminę inžinieriją. Mokslapinigiai siekia apie \$200.00 semestrai, tačiau Roosevelt College nėra kompetentinga suteikti vad. „graduate“ laipsniams inžinierijoje.

Lietuviai studijuoja dar Chicago miesto išlaikomose Wilson Junior College ir Hertz Junior College. Šios mokyklos yra 4 semestru paruošiamojo pobūdžio, mokslapinigiai yra \$10.00 semestrai. Užskaitos pripažįstamos kitose aukštojo mokslo institucijose.

### SUSIORGANIZAVO LIETUVIAI STUDENTAI

Chicago lietuviai studentai susibūrė į Chicago Lietuvos Studentų Draugiją. Š. m. kovo 25 d. steig. s-me išrinkta laikinoji valdyba: L. Grinius, B. Mačiūka, E. Veleckis, P. Augustinavičius, D. Šatas; kandidatai: D. Variakojtė, D. Kamarauskaitė, V. Adamkavičius. Vienas svarbiausių D-jos uždavinių, atrodo, yra išvystyti studentų šalpos darbą.

D-jos adresas: 4028 So. Artesian Ave, Telef. VI-73846.

## TECHNIKOS ŽODIS

LEIDZIA: Chicago Liet. Inž. ir Arch. S-ga, Technikinės Spaudos Sekcija. 2419w. Potomac Ave, Chicago 29, Ill. Telef. EV 4-5437.

REDAGUOJA: Redakcinė kolegija. Techniškai tvarkė: Prof. S. Dirmantas, P. Jurėnas ir G. J. Lazauskas. PRENUMERATA: JAV ir užs. metams \$2.00, pusm. \$1.00.

ADMINISTRACIJOS ADRESAS: Technikos Žodis, c/o K. Bertulis, 1616 So. Christiana Ave, Chicago 23, Ill. Telef. RO 2-8120.

From A